

"СЕНСС" URL: <https://censs.org/nezakonnyy-obih-zbroyi-yak-zahroza-natsionalniy-bezpetsi/> (Дата звернення : 28.02.2024).

3. Щербаковський М. Г., Андрєєв Д. В., Розслідування незаконного обігу зброї : монографія (Харків, 2021) С. 12–19. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5e96c448-1de7-4432-95ce-88d3ecd70379/content> (Дата звернення: 29.02.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-6>

ADOPTION OF THE LAW ON WEAPONS AND ITS IMPACT ON THE UKRAINIAN ECONOMY

УХВАЛЕННЯ ЗАКОНУ ПРО ЗБРОЮ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Havrylechko Yu. V.

*PhD in Public Administration,
Senior Lecturer at the Department
of National Security, Management and
Public Administration,
Chernihiv institute of information,
business and law of HEI "Academician
Yuriy Bugay International Scientific
and Technical University"*

Гаврилечко Ю. В.

*кандидат наук з державного
управління,
доцент кафедри національної
безпеки,
менеджменту та публічного
адміністрування
Чернігівського інституту
інформації,
бізнесу і права ЗВО «МНТУ
ім. академіка Юрія Бугая»*

З 20 червня 2007 року, коли втратив чинність Закон України «Про власність» [1], жодним іншим Законом України не було врегульовано право власності на зброю щодо фізичних та юридичних осіб.

Як зазначають вітчизняні науковці А. Шевчук та О. Боднарук, нормативними передумовами надання українцям права купувати зброю для самозахисту є насамперед Конституція України, яка надає кожній людині право захищати своє життя (ст. 27), та Кримінальний кодекс України (ст. 36) [2]. Проте передумови не є законом, тому досі питання власності на зброю, володіння нею та використання її вирішується у позаправовий спосіб. Наприклад, відповідно до положень п. 8 ст. 70 Закону України «Про національну поліцію» зазначається, що «На період відсторонення від виконання службових обов'язків (посади) у поліцейського вилучається службове посвідчення, спеціальний нагрудний знак і табельна вогнепальна зброя» [3], проте жодних

законних правових підстав щодо надання поліцейському табельної вогнепальної зброї – немає. Внутрішні накази та розпорядження МВС – не є законами, хоча іноді їхнє застосування тлумачиться саме як використання закону (в загально правовому розумінні).

Так, зокрема, у постанові Постанови Великої Палати Верховного суду від 03.07.2019 року (Справа № 288/1158/16-к), а саме у п. 55-57 зазначається: «Поняття «закон» на нормативному рівні не визначено. У теорії права існують два основних підходи до визначення цього терміну, що ґрунтуються на широкому та вузькому розумінні його змісту... У широкому значенні поняття «закон» охоплює все законодавство і включає як закони у вузькому розумінні, так і підзаконні нормативно-правові акти – постанови ВРУ, укази Президента України, декрети і постанови КМУ, накази міністерств та інших органів виконавчої влади тощо».

Подібне тлумачення лише ускладнює врегулювання питання права власності на зброю, що також впливає не лише на права кожного громадянина, а й на економіку України загалом, враховуючи той факт, що Конституційний Суд України дотримується діаметрально протилежної думки, а саме: «підзаконні акти не можуть бути частиною поняття «Закон» [4].

Ухвалення змін до Конституції, що регламентують право українців на збройний самозахист та захист майна й територіальної цілісності країни і, відповідно, закону, що врегулює питання придбання, володіння, зберігання та застосування зброї фізичними та юридичними особами, дозволить впродовж 3-5 років збільшити ВВП України щонайменше на 360-400 млрд грн (у цінах 2023 року), і це без врахування військового замовлення на набої, снаряди, споряджені дрони тощо.

Найбільший розвиток прогнозується у таких напрямках як:

1. Виробництво зброї і боєприпасів.

– На даний момент в Україні фактично немає власної зброярської галузі, яка повинна задовольняти цивільного населення у стрілецькій зброї (мисливської гладкоствольної, нарізної та короткоствольної) та набоях до неї. Відповідно, немає виробництва й спеціалізованих видів стрілецької зброї – учбової та спортивної, і вітчизняні біатлоністи та стрільки на всіх змаганнях використовують зброю та набої іноземного виробництва.

– Якщо ємність ринку стрілецької зброї для потреб населення можна оцінити достатньо чітко (про що йтиметься нижче), то ємність ринку боєприпасів поррахувати складно, але орієнтовно потреба декілька мільярдів одиниць на рік, а це десятки мільярдів гривень. Окрім того, значною мірою вітчизняне виробництво набоїв могло б

задовільними потреби армії. Відсутність власного виробництва набоїв змушує купувати їх за кордоном. До війни (станом на 2020 р.) потреби ЗСУ оцінювались в 50–60 млрд набоїв на рік. На сьогодні це набагато більше, і оцінити потреби достатньо складно. Але якщо враховувати, що кожен стрілець має за тиждень використати 500 набоїв (в ідеалі) для підтримки навичок влучної стрільби, то обсяг потреб є більшим. І головна проблема із початком виробництва набоїв та снарядів, а також залученням до цього процесу іноземних інвестицій – це те, що й досі немає законодавчого врегулювання цієї діяльності. Сировини у нас вистачає. Так, не для всіх типів снарядів та набоїв, але для досить великої їх номенклатури.

2. Продаж зброї на первинному та вторинному ринках.

– Із сучасних 20-30 тис. дозволів на придбання мисливської зброї на місяць[5] у перші роки після прийняття законодавчої бази з врегулювання питання щодо придбання та використання короткоствольної зброї їхня кількість може подвоїтись (до 40–60 тис на місяць – 500–700 тис на рік).

– Ймовірніше, всі, хто мають мисливську зброю, в найближчі 2–3 роки придбають й нарізну короткоствольну зброю, а це щонайменше 1,5 мільйони осіб.

– Кількість магазинів (мережа продажу) буде збільшена орієнтовно в 4 рази, відповідно збільшиться кількість робочих місць.

3. Навчання поводження зі зброєю.

– Має бути створена система навчань майбутніх власників зброї. Її розгалуженість буде не меншою, ніж зараз має система підготовки водіїв, а це близько 2500 автошкіл по всій Україні, де щорічно навчалось до 150 тис осіб. Оскільки дозволів на володіння зброєю видається, як зазначалось вище, близько 240-360 тис на рік, то кількість центрів навчання може бути й більшою за мережу автошкіл приблизно на дві третини, тобто – орієнтовно 4000-4500 по країні. До цього ж додається розвиток мережі тирів та стрілецьких комплексів, які можуть бути як частиною/підрозділом школи, так й окремими бізнес-одинацями, зокрема й за фінансування ОМС та ВА.

– Навчання поводженню зі зброєю буде потрібною та обов'язковою умовою отримання дозволу на її придбання.

– Подібний бізнес з навчання є максимально прозорим та легальним – із прозорим веденням бізнесу.

– Окремо постає питання відновлення військової підготовки в школі (що зараз і відбувається), яке потребуватиме забезпечити 350–400 тис учнів старших класів стрілецькою зброєю для навчання та набоями до неї.

4. Охоронна діяльність.

– Розширення ринку охоронних послуг відбувається щорічно через погіршення криміногенної ситуації в країні. Після отримання охоронцями можливості легально використовувати короткоствольну нарізну та гладкоствольну зброю для захисту осіб, яких охороняють, та майна призведе до масового озброєння цієї категорії короткоствольною нарізною зброєю та викличе потребу у забезпеченні їх службовою зброєю з боку роботодавця, проведенні навчань та регулярних занять зі стрілецької підготовки.

5. Ремонт, тюнінг та кастомізація зброї.

– Кількість ремонтних майстерень збільшиться пропорційно зростанню мережі закладів продажу.

Наразі важко оцінити економічний ефект від розвитку супутніх та дотичних галузей та підгалузей, наприклад таких як:

1. Колекціонування зброї.

2. Виробництво та продаж іграшкової зброї.

3. Виставкова діяльність (після перемоги).

4. Спеціалізовані зброярські ЗМІ, цільовою аудиторією яких буде зброярська спільнота.

5. Тактична медицина.

6. Виробництво продукції подвійного призначення (FPV-дронів зокрема).

Також вважаю за доцільне нагадати, навчання, ремонт, тюнінг та кастомізація зброї, організація тирів та стрілецьких комплексів й інші сервісні послуги будуть надаватися переважно малими приватними підприємствами, які отримують ліцензії в Мін'юсті на подібну діяльність (це кошти для держбюджету) та будуть сплачувати податки на місцевому рівні, як передбачено стратегією фінансової децентралізації, що зараз впроваджується Урядом за підтримки Парламенту. Тобто розвиток зброярської галузі насамперед призведе до збільшення доходів місцевих бюджетів.

Література:

1. Про власність : Закон № 697-ХІІ у поточній редакції від 20.06.2007 втратив чинність / База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/697-12#Text> (дата звернення: 01.03.2024).

2. Боднарук О., Шевчук А. Щодо окремих питань права на вогнепальну зброю та її легалізації / офіційна сторінка юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://law.chnu.edu.ua/pravo-na-vohnepalnu-zbroiu-ta-yii-lehalizatsia-v-ukraini/> (дата звернення: 01.03.2024).

3. Про національну поліцію : Закон №580-VIII, чинний, поточна редакція від 01.01.2024 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 01.03.2024).

4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень статті 58 Конституції України, статей 6, 81 Кримінального кодексу України (справа про зворотну дію кримінального закону в часі) : Рішення КСУ № v006p710-00, чинне, поточна редакція від 01.09.2001 / База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-00#Text> (дата звернення: 01.03.2024).

5. Стало відомо, скільки дозволів отримали українці через Єдиний реєстр зброї / Аналітичний портал «Слово і Діло» URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/11/21/novyna/suspilstvo/stalo-vidomostilky-dozvoliv-otrymaly-ukrayinczi-cherez-yedynyj-reyestr-zbroyi> (дата звернення: 01.03.2024).